ДИ 7.36.4.385
Татар.
3-4637
162/200
дублет 3-3325
3

پروغرام

مکاتب دینیه.

ضیاءالدین الکمالی افندی اثریدر.

Г. Уфа, Электрическая Губернская Типографія. 1906 года.

شهر اوفا،
باصمه اولنمشدر غوبیرنسکی ایلیکتریچیسکی تیپاغرافیه سنده
1906 نچی یلده

Из фондов Российской национальной библиотеки

Дозволено цензурою, С.-Петербургъ 15 февраля 1906 года.

Из фондов Российской национальной библиотеки

يا ايها الذين آمنوا قوا انفسكم واهليكم نارا الاية.

١٩٠٦ سنه‌سی ١٥-١٦ غنوارده «حسن» قريه‌سنده مدرسهٔ مقصوديه‌ده «جمعيت ادبيه» تشكيل اولنمشدی. جمعيت مذكوره‌ده وكيل اوله‌رق حاضر اولان معلم ومدرس افنديلر مكاتب ومدارسنك پروغرامنی اصلاح خصوصنده مذاكره‌ده اولنه‌رق مكاتب دينيه‌دن: ابتدائی، رشدی، اعدادی، عالی مكتبلر ايچون بر پروغرام ترتيب قيلنمه‌سنی لازم كورديلر ايدی. فقيرلريده لايحهٔ آتيه‌ی جمعيته تقديم ايده‌رك تنقيد ايدلمه‌سينه ميدانه قويمشدم. جمعيت طرفندن بعض ماده‌لری تنقيح وتنقيد بعدنده طبع ايدلمه‌سينه هم محكمهٔ شرعيه‌گه بتون جمعيت نامندن تقديم قيلنمه‌سينه قرار ويرلمشدی. شمدی ايسه طبعنه مباشرت ايدلدی. انه علی كل شئ قدير.

Из фондов Российской национальной библиотеки

لایحه

« ابتدائیه »

مکاتب ابتدائیه اوچ صنف بولور. مگر حال ومعیشتنگ مساعده ایتماوی سببلی ابتدائیه‌دن یوقاری مکتبه انتقال ایده‌رلك اولمزسه اول افندیلر ایچون دورتنچی صنف زیاده قیلنور. تا که حقائق دینیه‌ده جزئیچه اولسه‌ده رسوخیتده اولنلسون ایچون.

قسم ابتدائی برنچی سنه

اسامی دروس				هفته‌ده عددالدروس
الفبا	«	«	«	٦
قرأت ترکیه	«	«	«	٤
واجزاء شریفه (هفتیك)		«	«	٥
یازو (صورت تشکیل واتصال الحروف)			«	٤
علم حال (اعتقاد)	«	«	«	١

ایکنچی صنف

درسلر:				هفته‌ده عددالدروس
قرآن کریم	«	«	«	٦
علم حال (اعتقاد)	«	«	«	٣
قرأت ترکیه (اخلاق محمدیه‌نی حاوی اولغان کتابدن)				٤
حساب (تعداد جمع طرح)			«	٣
یازو	«	«	«	٥
			یکون	٢١

Изъ фондов Российской национальной библиотеки

۳ نچی صنف

درسلر:				هفته‌ده عددالدروس
قرآن کریم ختم قیلنه‌چق	»	»	»	٥
تجوید مع التطبیق	»	»	»	۳
علم حال	»	»	»	۲
قرائت ترکیه	»	»	»	۳
قواعد جغرافیه	»	»	»	٤
قواعد ترکیه (تاتارچه) واملاء		»	»	٦
حساب (ضرب وتقسیم)	»	»	»	۳
قسقه‌چه تاریخ الاسلام (بالخاصه انتشار الاسلامه دائر معلومات)				۲
یکون				۲۸

٤ نچی صنف

درسلر:				هفته‌ده عددالدروس
قرآن کریم (تجوید ایله)	»	»	»	٦
علم حال (عبادات قسمی)	»	»	»	۳
قرائت ترکیه بالتفصیل	»	»	»	۲
قواعد ترکیه واملاء	»	»	»	۲
حساب (اعمال اربعه‌یه دائر مسائل)			»	۲
اسرار دینیه	»	»	»	۳
جغرافیه عمومی قسقه‌چه	»	»	»	۳
سیاسة قرآنیه (آنا دلنده)	»	»	»	۲
یکون				۲۳

رشدیه اوچ صنف بولور

برنچی صنف

درسلر:				هفته‌ده عددالدروس
قرآن کریم مع التجوید	»	»	»	۱

علم حال تركچه (عبادت قسمى) « « ٢

تركچه قواعد (صرف) « « « ٣

صرف عربى « « « « ٣

اخلاق محمديه « « « « ١

علم حساب (اعمال اربعه تكرار مع الاعمال) « « ٢

جغرافيه مختصرچه (اوروپا واسياقسمى وبالخاصه ايسكى

بابالرمزنك ياشاگان يرلرى) « « « ٢

قرأت تركيه (ايسكى بابالرمزنك تاريخنه دأر يازيلان

كتاب انتخاب ايديلور) « « « ٢

روس لسانى « « « « ٢

حسن خط « « « « ٢

٢٠

٢ نچى صنف

درسلر: هفته‌ده عدد الدروس

قرآن كريم مع التجويد « « « « ١

علم عقائد (حال) « « « ٢

تركچه قواعد (نحو) « « « ٣

صرف عربى « « « « ٣

اخلاق « « « « ١

حساب كسر عادى « « « ٢

جغرافيه مختصرچه قالغان قسملرى « « ٢

مختصر تاريخ الاسلام « « « ١

حسن خط « « « « ١

حفظ اللغة العربية « « « ٢

نحو عربى اجمالا « « « ١

روس لسانى « « « « ٣

٢٢

Из фондов Российской национальной библиотеки

٣ نچی صنف

درسلر:				هفته‌ده عدد الدروس
قرآن کریم مع التجوید	»	»	»	١
علم عقائد	»	»	»	٢
اخلاق	»	»	»	١
نحو عربی (الدروس النحویه‌نڭ ایکنچی واوچنچی جزئی بولنمه قنی کثرة اراء ترجیح قیلدی)		»	»	٦
حساب (کسر اعشاری وتناسب وقالغانی)			»	٢
حفظة اللغة العربية	»	»	»	٢
علم الفقه (عبادت قسمی) (سهولتینه بناً مختصر القدوری ترجیح وانتخاب قیلنوی جمعیة طرفندن اولی کورندی)				٢
تاریخ الاسلام	»	»	»	١
قواعد هندسیه	»	»	»	١
جغرافیه (اوروپا قسمی بالتفصیل)		»	»	٣
حسن خط	»	»	»	١
حفظ الصحة	»	»	»	١
اصول تعلیم	»	»	»	١
روس لسانی	»	»	»	٢
مکالمه عربیه	»	»	»	١
				٢٦

رشدیه قسمنی تمام ایتکانلر قایسی وظیفه‌لره تعیین قیلنه‌چغی بشنچی ماده‌ده بیان قیلنمشدر.

رشدیه‌نی بتردیکدن صوڭره مکاتب اعدادیه‌یه کرلور. اول ایسه ایکی قسم بولور: اعدادیهٔ دینیه وغیر دینیه (فنونیه) (بوقسمی کلاچکده تشکیل قیلنه‌چق جمعیتده مذاکره قیلنور.)

Из фондов Российской национальной библиотеки

مکاتب اعدادیهٔ دینیه دورت صنف بولور

١ نچی صنف

درسلر:	هفته‌ده عددالدروس
علم عقائد (کثرة آراء حصون الحمیدیه‌یی ترجیح قیلدی)	٢
علم الفقه (عبادتدن قالغان قسمنك ایکیدن بری، مختصر القدوروی اولنمه‌سی انسب کورلدی) »	٣
نحو عربی اتمام » » »	٣
الحدیث الاربعین المنووی » » »	١
قواعد منطقیه بالاجمال وبالتطبیق » »	٢
علم جبر (معلومات ابتدائیه) » »	٢
لسان عربی » » » »	٢
لسان روسی » » » »	٢
جغرافیه (مفصل آسیا قسمی) » »	٢
تاریخ الاسلام » » » »	٢
حسن خط » » » »	١
خفظ الصحة » » » »	٢
اخلاق محمدیه » » » »	١
مقدمات التفسیر » » »	١
	٢٦

٢ نچی صنف

درسلر:	هفته‌ده عددالدروس
علم عقائد تمام (یعنی حصون الحمیدیه‌ده اولان مسائل) »	٢
علم فقه تمام » » »	٣
اخلاق » » » »	١
لسان عربی » » » »	٢

Изфондов Российской национальной библиотеки

لسان روسی » » » » ۲

قواعد منطقیه بالتفصیل وبالتطبیق » » ۲

اصول تعلیم » » » » ۱

علم جبر درجهٔ اولی وثانیه‌یه قدری » » ۲

علم المعانی » » » » ۳

جغرافیه (آفریقا قسمی بالتفصیل) » » ۲

تاریخ العمومی (قرون اولی) » » » ۲

حسن خط » » » » ۱

حفظ الصحة » » » » ۱

ادبیه عربیه مع حفظ شواهد العربیة » ۲

القران الکریم (اون جزء) [قواعد عربیه وبلاغت جهتندن
معناسی حل، سوره‌ده نه قدری احکام شرعیه؟ یاخود
نه قدری معارف وفنونه اشاره ایدن آیات بینات،
ضبط ایدلنه‌رک اوقلنور] » » ۳

یکون ۲۹

---

۳ نچی صنف

درسلر: هفته‌ده عددالدروس

علم العقائد: بحث النسخ والتحریف وکون القران متوا
ترا وتاریخه واثبات کونه کلام‌الله تعالی » ۲

علم الفقه (امام محمد رحمه‌نك جامع الصغیری بولنمق تر-
جیح قیلندی) » » » ۲

انشاء عربی (مع الشواهد العربیه) » » ۲

لسان روسی » » » » ۲

قواعد اصولیه بالاجمال » » » ۳

اصول تعلیم » » » » ۲

علم الهیئت (معلومات اجمالیه) » » ۱

Из фондов российской национальной библиотеки

علم الخطابه (زمانه‌چه، ملتمزنڭ كركنچه، خطبه سيلارگه
ملكه حاصل ايتدرمك) » » » » ١
علم البيان اتمام » » » » ٢
علم الحديث (امام محمد رحمه‌نڭ موطاء نامنده اولان كتابى) ١
جغرافيه (آمريقه، افستراليا قسمى) » » ٢
تاريخ العمومى (قرون الوسطى) » » ٢
حكمت جديده » » » » ١
القران الكريم (بحسب القواعد النحوية والبلاغة) اتمام ٣

يكون ٢٦

۴ نچى صنف

درسلر: عدد الدروس

علم العقائد (بحث اثبات الوحدة على موجب المعارف العصرية
وكون القران قانونا باقيا الى قيام الساعة) » ٢
ادبيهٔ عربيه (معلقهٔ سبعه ياكه حماسه) » » ٣
سياست قرانيه » » » ١
قواعد اصوليه بالتفصيل اتمام » » ٢
اصول تعليم والتربية العمليه » » ٢
علم الهيئت (معلومات اجماليه) اتمام » » ٢
علم الخطابه (على ما سبق) » » ١
علم الحديث (موطاء للامام محمد رحمه الله) » ١
علم البديع اتمام » » » ٢
تاريخ العمومى (قرون الآخرة) » » ٢
حكمت جديده اتمام » » » ١
علم الفرائض » » » » ١
قوانين مملكة الروسيه (على وجه تصان به نوامس الاسلاميه) ١

Из фондов Российской национальной библиотеки

علم طبقات الارض « « « ١
القران الكريم (اون جزء) بالتطبيق على قواعد
البلاغة والآلات السابقات) « « ٣
لسان روسی « « « « ٢

يكون ٢٧

بو اعدايه شعبه‌لرندن تحصيل قيلوب چقغان كشيلر نيندايين وظيفه‌لره تعيين قيلنه‌چغی بشنچی ماده‌ده بيان قيلنمشدر.

مكاتب اعدايه‌نی اتمامدن صوڭره بيوك معلومات ومعارف آلمق استاگان افنديلر شبهه‌سز «مكاتب عاليه‌يه» كرورلر. هر بر معلوماتنی بر كشی احاط قيلمه‌ق ممكن اولمغان كبی بر مكتبده‌گينه‌ده هر فنون ومعارفنی آلمق، وبر شعبه‌ده‌گنه هر فننی بولدرمق ممكن دكلدر. بناء عليه بو مكاتب عاليه بر قاچ شعبه‌لره تقسيم ايديلور. عاليهٔ دينيه، هندسيه، طبيه، حقوقيه ملكيه، طبعيه‌گه. بزنك بو جمعيتده فقط عاليه دينيه قسمندنگينه مذاكره قيلنه‌چق اولديغندن حاضرلكده شعبهٔ عاليهٔ دينيه‌نك پروغرامنی بيان قيله‌چقمز)

شعبه عاليهٔ دينيه دورت قسم بولنور

١ نچی قسم (صنف)

درسلر: عددالدروس
تفسير القران الكريم (اسرار دينيه وفلسفهٔ قرانيه
تفصيل قيلنمق ايله) « « « ٣
علم الحديث صحيح البخاری ياكه مسلم على وجه الدراية ٣
فلسفهٔ دينيه « « « « ١
فلسفهٔ البلاغه « « « ١
علم الفقه كتاب وسنه‌دن مأخذنی بيان ايله هم فروع
احكامنك حكمت واسرارنی ايضاح ايله « ٢

Из фондов Российской национальной библиотеки

علم اصول الفقه تطبیقات ایله، مسائلنی استنباطنك كیفیتیله	٢
تاریخ الادیان « «	١
سیر النبی صلی الله علیه وسلم « «	١
محاكمه دینیه « « « «	١
لسانی روسی « « « «	٣
یكون	١٨

(علم الفقه‌دن حاضرده‌گنه پروغرامده «هدایه» بولنوی آرتغراقدر. زیرا اعدادیه‌ده مختصر القدوری وجامع الصغیر تمام قیلنغندن «هدایه»نك متنی كورلوب بترلگان بوله‌در. بناءً علیه هدایه قولای بولور كبك كورنه‌در. (امام قرافی كبی افاضلنك كتابلرندن افاده ایدلنورسه هم گوزل بولور) لكن دواملی صورتده دیمیورم. زیرا كلاچكده فقه كتابلرمز «عبادات» «حقوق (یوریس)» قسملرینه بولنوب تصنیف قیلنور. هم كیفیت استنباط بیان قیلندیغی كبی متفق علیه ومختلف فیه اولغان مسائل فقهیه‌ده آیرم آیرم بیان قیلنوب تألیفی قیلنور اومیدنده‌یم. ان شاء الله زمانلر كشیلرمزی یتكرر. شاید كلاچكده كتاب الله وسنة رسول الله ایكسی گنه مفتی وقاضی أفندیلرینك قولنده بولوب كندیلری استنباط ایله حكم ایدرلر. شمدیگی فقه كتابلرینه حاجتده قالمز).

٢ نچی صنف

درسلر:	هفته‌ده عدد الدروس
تفسیر القران الكریم (١٠ جزأ) علی ماسبق	٣
علم الحدیث علی وجه الدرایه علی ماسبق «	٣
فلسفهٔ دینیه « « «	١
اصول الفقه علی ماسبق « «	٢

Из фондов Российской национальной библиотеки

علم الفقه علی ماسبق	»	»	»	٢
تاریخ الادیان	»	»	»	١
محاکمهٔ دینیه	»	»	»	١
حقوق الدول	»	»	»	١
سیر النبی صلی الله سلیه وسلم	»	»	»	١
لسان روسی	»	»	»	٣
			یکون	١٨

٣ نچی صنف

درسلر:			هفته‌ده	عدد الدروس
تفسیر القران الکریم (١٠ جزء)		اتمام	»	٣
علم الحدیث علی وجه الدرایة		اتمام	»	٣
علم الفقه علم ماسبق		اتمام	»	٢
علم الاصول بالتطبیق		اتمام	»	٢
تاریخ الادیان وفلسفهٔ انتشار الاسلام			»	١
محاکمهٔ دینیه	»	»	»	١
حقوق الدول	»	»	»	١
سیر النبی صلی الله علیه وسلم		اتمام	»	١
لسان روسی	»	»	»	٣
			یکون	١٧

٤ نچی صنف

درسلر:		هفته‌ده عدد الدروس
تفسیر القران الکریم	صور مختلفه‌ده ذکر ایدیلان مسائل تاریخیه وطبعیه وسیاسیه ومسائل ادبیهٔ دینیه تطبیق ایله ضبط ایدلنور.	٢

Из фондов Российской национальной библиотеки

علم الحديث (مع تفتيش احوال الروات والاسناد وبيان
كيفية الاستنباط منه) » » » ٢
محاكمه دينيه وبترجيح الحق على غيره » » ١
فلسفهٔ تاريخ الاديان » » » ١
سياسة قرانيه بفلسفتها وحكمتها » » ٢
حقوق الدول » » » » ١
لسان روسى » » » » ٣

يكون ١٢

اخطار: علم اصول الفقه‌دن بو كونده‌گنه مناسب اولغان اصول كتابلرندن انتخاب ايدلور. امّا كلاچكده ان شأ الله اصول كتابلرمزايكى قسم اولمق ايجاب ايدر. برا گوسى ساده مسائل اصول فقهيه‌نى بياندن عبارت اولنوب فقط آنده مذكور اولان مسائل هبسى لاجل الضبط ماده ماده اولنور. ايكنچسى بو برنچى اوقلغان مسائل اصوليه‌نڭ فلسفه‌سى قوانين اصوليه موجبنچه احكام شرعيه‌نى استنباطڭ كيفية ووجهلرى بيان قيلنور.

علم تفسير: حاضرلكگه علم تفسيرنى تعليمده طلبه‌نڭ قولنده فقط قران شريف بولنمه‌ق اولى‌در. زيرا تفسير ويرلورسه وپروغرامه‌ده تفسير اولنورسه، اول تفسيرڭ عباره‌سنى تطبيق، وآنده اولان تقييدات وبعض قصص وخرافات ايله عمر كچرلوب مقصود فوت اوله‌در. شونڭ ايچونده بو شعبهٔ عاليه‌ده اولان مفسر افندى مقدمات تفسيرده بيان قيلنغانچه دورت وجه‌نى ملاحظه قيلوب نفس قران شريفدنگنه تعليم قيلمه‌سى اولى كورنه‌در. وان شاءالله كلاچكده هيئت علميه ايله: يعنى علم طب، فلسفه، تاريخ الامم، هندسه، اسرار عربيه ومحاكمهٔ دينيه‌يه مقتدر اولان افنديلرمزدن تشكل ايديلان

Из фондов Российской национальной библиотеки

جمعیت ایلان قران کریم تفسیر ایدیلور اومیدنده‌یم. اول وقتده بونداین تفسیرنك صنفده بولنمه‌قی اولی بولنور.

مکاتب ومدارسنی تأسیسه واداره‌ٔ علمیه

واقتصادیه‌یه متعلق ماده‌لر

برنچی ماده: روسیه‌ده مسلمان قارنداشلره لازمچه، هر نوعدن ملتمزنك ترقیاتینه باعث اوله‌چق قدرنچه، مکتب ومدرسه‌لر تأسیس قیلنوب؛ بو تأسیسه لازمچه حکومتمزدن پاره طلب قیلنور. بونچه عصرلردن بیرلی حکومتمز هیچده نشر معارفمز جهتندن معاونتده بولمه‌دیغندن، حال بوکه ویرگوده وباشقه‌چه حکومتمزنی صاقلارلق هراشده، ایکی قوللارمز ایله معاونتده حاضر اولندیغمزدن؛ ملتمز، بو خصوصده حکومتمزنك یاردم ایله‌چگنی بورچلی کوره‌در. ینه مکتب ومدرسه لرنك یللق اولغان مصارفی: معلم ومدرس افندیلره وظیفه؛ روسیه تبعه سنك نفوسی نسبتنده نشر معارف ایچون صرف ایدلگان پاره، بز مسلمانلرده روسیه تبعه‌سنك بیشدن بری اولیورساق یا که آلتیدن بری اولیورساق شول نسبتده بزلرده پاره ویروب محکمه شرعیه‌مز واسطه‌سیله تسلیم ایدله چگنی عدللکدن کوره‌مز.

ایکنچی ماده: هر قریه‌ده برمکتب ابتدأی، وهر وولسده اهالینك مقدارینه قاراب بر یاخود ایکی مکتب رشدی؛ هر اویازده بر مکتب اعدادی؛ (یعنی احتیاج توشکان مکتب اعدادی نوعسندن) واهل الاسلام کوب بولغان ولایتلرده مدرسه عالیه‌نك بر شعبه‌سی بولنور.

اوچونچی ماده: مکتب ابتدأیلره اصول تعلیم بلانلر

Из фондов Российской национальной библиотеки

معلم اولنور. اگرده امام وملا افندیلر اصول تعلیم وتربیهٔ ملیه‌یه مقتدر اولسه‌لر، آنلرده معلم اولورلر. اگرده اقتدا-ری اولمزسه یاکه اولوبده اهمال ایدرسه وامام افندی‌کندی اختیاری ایله مقتدر اولان معلم افندیلری جلب ایتمزلرسه، ملت کندیسی (محله خلقی) کانترول اوله‌رق معلم جلب ایده-رلر. مکاتب رشدیه‌یه: مکاتب اعدادیه‌نك ایکی صنفنی تمام ایدنلر معلم اولورلر، هم مدیر اوله بلورلر. مکاتب اعدا دیه‌یه: مکاتب اعدادیه‌نك پروغرامنچه اتمام ایدن افندیلر معلم اولورلر، هم معلم اوّل اوله بلورلر. تجربه‌لری تکرار بعدنده مدیر اوله بلورلر، لکن اوّلا فنون عالیه دینیه‌نی اتمام ایدنلر مدیر اولمقده ترجیح ایدیلورلر.

شعبهٔ عالیه دینیه‌یه: مذکور شعبه‌لرده یازیلان پروغرام موجبنچه مقتدر اولان ذاتلر انتخاب ایدیلور.

روسیه مملکتنده مدرسلر کفایت ایتمزسه، درعالیه ومصر شهرلرندن جلب ایدیلور (ویاکه آنده تحصیل ایدنلر لیا قتلرنی اثبات ایدرلرسه)

دورتنچی ماده: مکاتب رشدیه علمیه جهتنه‌سلوك ایدچك افندیلر مکاتب ابتدأیه‌نك اوچونچی صنفنی اتمام بعدنده رشدی قسملرینه ارتقأ ایدرلر. اگرده صناعت یاخود زرا-عت مکتبینه کره‌چك اولنورسه یاخود تجارت واصول معیشته مباشرت ایده‌چك حالنده اولان افندیلر، دورتنچی صنفنی اتمام ایدرلر تاکه حقیقت اسلامیه‌ده جزئیچه اولسه‌ده رسوخیتده بولنسونلر ایچون.

بشنچی ماده: مکاتب رشدیه‌نی اتمام ایدن افندیلر، مکاتب ابتدائیه‌یه معلم اولورلر، محله‌یه مؤذن اولورلر. هم مکاتب ابتدائیه‌یه مدیر اوله بلورلر. (یرینه قاراب معاون امام اوله

بلورلر مثلا قازاق قارنداشلر ایچروسنده) مکاتب اعدادیه‌نڭ ایکی صنفنی اتمام ایدن افندیلر مکاتب رشدیه‌یه معلم اوّل هم مدیر اوله بلورلر، هم امام معلم اوله بلورلر. دورت صنفی اتمام ایدن افندیلر، مکاتب رشدیه‌یه مدیر اولورلر، اعدادیه‌یه معلم اوّل اولورلر، هم برآز تجربه‌نڭ تقرری بعدنده مدیر اوله بلورلر، هم امام خطیب اوله بلورلر، مدرس هم اولور. فنون عالیه‌نی اتمام ایدن افندیلر مکاتب اعدادیه‌یه مدیر اولورلر، مدرس اولورلر، هم قاضی شرعی اولورلر، هم مفتی شرعی اولورلر. قاضی شرعیلر هم مفتی شرعی بو فنون عالیه دینیه‌نی اتمام ایدن ذاتلر بولنور. اگرده بو فنونلری اتمام ایتمگان اولسه‌لر قاضی شرعی هم مفتی شرعی اوله آلمازلر. مگر کندسینڭ مذکور شعبه‌ده اولغان پروغرام موجبنچه استحقاقنی اثبات أیله‌سه قاضی شرعی یاکه مفتی شرعی اوله بلور، دوخاونوی صوبرانیه‌ده امتحان شوشی بشنچی ماده موجبنچه بولنور. اگرده شمدیگی قاضیلرده لیاقت اولمازسه لیاقتلری بولنانلر نصب ایدیلور.

٦ نچی ماده: مکتب ومدرسه‌لرنڭ ادارهٔ ادبیه‌سی طلبه‌لرڭ کندیلریڭ تحت تصرفنده بولنوب حسن اختیارلری ایله ناظر تعیین ایدرلر. امّا ادارهٔ علمیه‌سی طلبه‌نڭ مدخلیتی اولمه‌قیله برابر معلم ومدیر افندیلر جهتدن بولنور. وادارهٔ خارجیه‌سی خارجدن خدمت ایدرلك مستحق اولان محله خلقینه ویرلور؛ یعنی هیئهٔ ادارهٔ اقتصادیه ملت طرفندن قویلور. اول ایسه شو مکتب ومدرسه ایچون کتبخانه‌لرنده کتابلر بولندرمه‌یه غیرت ایدر. (محله خلقندن میرسکی یرلر اجاره‌گه ویرلوب، یاکه بازارلی آوللرده ایکی اوچ دکان آرتدرلوب، یاکه کوللر بولنسه‌ده اجاره‌گه ویرلوب قرائهٔ خانه،

Из фондов Российской национальной библиотеки

Татар
3-4637

کتبخانه، بولندرمه‌یه بیکلی اجتهاد ایدیلور). بناءً علیه عموم مکاتب ومدارسه ملت خواجه بولور. اوّله‌گی کبی ملا وآخوندلر قولنده بولنوب ملتمزڭ ایزلمه‌کی اصلا مناسب دگلدر.

۷ نجی ماده: صبیان مقدمه‌ده ذکر ایدلگان شعبهٔ تحضیریه‌گه یدی یاشندن کوچلانوب آلنور. برنچی صنفقه سکز یاش تمام طولغاچ قبول ایدلنور. تعلیمات اوّلیه‌ده تعلیم فقط آنا تلمزده بولنور. باشقه تل کرتلماز. نظامیه مکتبلره کره‌چك افندیلرمزڭ قولنده مکتب ابتدائینڭ شهادة نامه‌سی بولنمه‌قی مطلقا الزم بولنور.

۸ نجی ماده: عموم مکاتبده مدت تحصیل اوکتابر باشندن آپریل اون‌بیشنه قدری. مگر عالیه قسملرینه مای چسله‌سینه قدری بولنوب عمومی امتحانلر بولنور. ایکی‌عیدده اونار کون تعطیل ویرلور. هر مدرسه ومکتب‌نڭ هفته‌ده برکره جمعیت ادبیه‌سی بولنوب اهالیمز (ملتمز) وعظ نصیحت دڭلامایه کره‌یه اذن ویرلور. (مونڭ ایله اهالیمز تیز زمانده ادبیه جهتندن ایلرو کیلور دیب اومید ایدیله).

۹ نجی ماده: معلم ومدرس افندیلر فنونه تقسیم ایدیلور. صنفه تقسیم ایدلمز. یوقاریده سیلانگان وجهلره بناءً مکاتب ومدارس‌نڭ ادارهٔ علمیهٔ واقتصادیه جهتندن مفتشلری کندیمزدن بولنور. مکتبنڭ صناعت، تجارت، معارف فنون‌جهتلرنچه تقسیم ایدلنوب آڭا مناسب کتابلر انتخاب قیلنماق وقزلره دارالمعلمات انشأ قیلماق حقنده باشقه وقتده بیوك جمعیت بولنووینه قرار ویرلدی، شونڭ ایچونده بوجمعیته‌ده فقط دینی مکتبلر ایچون قسقه‌چه‌غینه پروغرام ترتیب ایدلدی. والله الموفق.

Инв. № 14931

Из фондов Российской национальной библиотеки

Татар.
3-4637
дублет 3-3325
Из фондов Российской национальной библиотеки